

*Шугаєв А. В.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології та перекладу
Житомирського державного університету імені Івана Франка
<https://orcid.org/0000-0002-0008-2259>*

ОЦІННА ЛЕКСИКА ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПРЕЗИДЕНТА США ДЖО БАЙДЕНА В ЦИФРОВОМУ МЕДІАДИСКУРСІ США

Анотація. Статтю присвячено комплексному філологічному аналізу оцінної лексики як одного з ключових засобів формування іміджу президента США Джо Байдена в цифровому медіадискурсі США. Актуальність дослідження зумовлена трансформацією політичної комунікації в умовах цифровізації медіапростору, посиленням ролі онлайн-видань і соціальних платформ, а також зростанням суб'єктивізації та поляризації політичного мовлення. У центрі уваги перебуває аксіологічний вимір медіадискурсу та механізми мовного конструювання персоналізованого образу політичного лідера. Метою статті є виявлення та системний аналіз оцінної лексики як лінгвістичного інструмента формування іміджу Джо Байдена в цифровому медіадискурсі США, а також визначення її семантичних, прагматичних і дискурсивних характеристик. Теоретичну основу дослідження становлять положення політичної лінгвістики, медіалінгвістики, теорії оцінки, теорії мовленнєвих актів і когнітивно-дискурсивного підходу. У роботі застосовано методи лексико-семантичного, прагматичного, контекстуального та критичного дискурс-аналізу.

Емпіричний матеріал охоплює тексти провідних американських цифрових медіа різної ідеологічної орієнтації (The New York Times, Politico, The Wall Street Journal, The Week та ін.), присвячені президентству, виборчій кампанії та політичному спадку Джо Байдена. У ході дослідження встановлено, що оцінна лексика формує гібридний і динамічний імідж політика, поєднуючи позитивні оцінки досягнень, досвіду та лідерства з негативними й амбівалентними характеристиками, пов'язаними з віком, фізичним і когнітивним станом. Виявлено домінування стратегій вікової проблематизації, контрастивної легітимації та амбівалентної нормалізації. Особливу роль відіграє евфемістична та контекстуально зумовлена оцінна лексика, яка забезпечує імпліцитну дискредитацію без прямої мовної агресії. Зроблено висновок, що оцінна лексика в цифровому медіадискурсі США виконує інтерпретаційну, ідеологічну та маніпулятивну функції, виступаючи одним із провідних механізмів формування політичного іміджу в умовах інформаційного протиборства.

Ключові слова: оцінна лексика, імідж, медіадискурс, нарратив, політична комунікація, іміджетворення.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Умови цифровізації медіапростору зумовлюють трансформацію політичної комунікації та посилення ролі мовних засобів у формуванні суспільних уявлень про політичних акторів. Цифровий медіадискурс США, представлений онлайн-видан-

нями, новинними платформами та соціальними мережами, характеризується високим рівнем суб'єктивізації, що актуалізує використання оцінної лексики як одного з провідних механізмів конструювання політичного іміджу. Особливо показовим у цьому аспекті є медіамовний образ 46-го президента США Джо Байдена, який формується в умовах політичної поляризації та інтенсивного інформаційного протиборства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми. У сучасному науковому полі аналізують оцінні категорії (attitude) у політичних інтерв'ю Дональда Трампа та Джо Байдена, виявляючи різницю в характері оцінок (наприклад, емоційна vs. оцінка подій) [1, с. 176-193]. Окрім цього, розглядають іллокутивні мовленнєві акти у політичному дискурсі Джо Байдена, однак дослідження зосереджені переважно на прагматичному рівні комунікації і не передбачають системного аналізу оцінної лексики як окремої лінгвістичної категорії [2, с. 50]. Присвячують увагу стратегіям аргументації президента Байдена, але оцінна лексика трактується опосередковано через аргументативні стратегії без детального опису саме оцінних одиниць [3, с. 12].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Незважаючи на наявність численних праць, присвячених політичному дискурсу, медіалінгвістиці та лінгвістичній іміджелогії, проблема функціонування оцінної лексики в цифровому медіадискурсі США залишається недостатньо систематизованою. Зокрема, бракує комплексних філологічних досліджень, що виявляли б типи оцінних мовних засобів, їх прагматичний потенціал та роль у формуванні персоналізованого іміджу президента в умовах цифрової комунікації. Актуальність порушеної проблеми зумовлена необхідністю поглиблення теоретичних засад аналізу оцінності як дискурсивної категорії, а також потребою осмислення мовних механізмів впливу в сучасному політичному медіапросторі. Дослідження оцінної лексики як інструмента іміджетворення сприяє розвитку політичної лінгвістики, теорії медіадискурсу та критичного дискурс-аналізу, що становить важливе наукове завдання сучасної філології.

Формування мети статті. Метою статті є виявлення та системний аналіз оцінної лексики як лінгвістичного засобу формування іміджу президента США Джо Байдена в цифровому медіадискурсі США, а також визначення її семантичних, прагматичних і дискурсивних особливостей у процесі репрезентації політичного лідера.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Категорія оцінки посідає центральне місце в сучасних лінгвістичних дослідженнях, оскільки відображає аксіологічний вимір мовної картини світу та механізми вербалізації ціннісних орієнтирів мовця. У теоретичному осмисленні оцінки як лінгвістичного феномену сформувалось кілька концептуальних підходів, що представлені в працях західних та українських дослідників. Логіко-філософський підхід розглядає оцінку як результат ціннісно-орієнтованої інтерпретації дійсності, що передбачає порівняння об'єкта оцінки з ідеалізованим стандартом або нормою. Дж. Остін у праці «How to Do Things with Words» [4] обґрунтував перформативну природу оцінних висловлювань, показавши, що оцінка є не лише описом дійсності, а й мовленнєвою дією, що змінює комунікативну ситуацію. Дж. Серль у теорії мовленнєвих актів [5] класифікував оцінні висловлювання як різновид експресивів, що виражають психологічний стан мовця щодо певного стану справ.

Семантико-функціональний підхід акцентує увагу на аксіологічному компоненті семантики лексичних одиниць та граматичних конструкцій.

Ч. Стівенсон у праці «Ethics and Language» [6] розробив емотивістську теорію оцінки, згідно з якою оцінні судження виражають емоційне ставлення мовця та спрямовані на вплив на емоції адресата. Р. Херп у книзі «The Language of

Morals» [7] обґрунтував прескриптивну функцію оцінних висловлювань, показавши їхню спрямованість на регулювання поведінки.

Когнітивно-дискурсивний підхід [8; 9] трактує оцінку як результат концептуалізації та категоризації дійсності крізь призму ціннісних установок мовної спільноти. Дж. Лакофф та М. Джонсон у фундаментальній праці «Metaphors We Live By» [8] показали, що оцінка часто ґрунтується на концептуальних метафорах, що структурують наше розуміння абстрактних понять через конкретні образи. З. Ковечеш у книзі «Metaphor and Emotion» [9] досліджував зв'язок оцінки з емоційними концептами та культурними моделями.

В українській лінгвістиці проблематику оцінки досліджували О. О. Селіванова [10], яка визначає оцінку як «компонент значення мовних одиниць, що відображає позитивне чи негативне ставлення мовця до об'єкта номінації на основі зіставлення його властивостей із нормою або ідеалом».

Оцінна лексика становить найчисельнішу групу мовних засобів вираження аксіологічних значень. Під оцінною лексикою розуміємо сукупність лексичних одиниць, що мають у своїй семантичній структурі оцінний компонент, який відображає схвальне чи несхвальне ставлення мовця до об'єкта номінації.

Семантична структура оцінної лексеми, за аналізом Дж. Ліча [11] та Дж. Лайонза [12], охоплює кілька взаємопов'язаних компонентів:

✓ Денотативний компонент (denotative meaning) – предметно-логічне значення, що відображає зв'язок слова з позамовною дійсністю та забезпечує референцію;

✓ Конотативний компонент (connotative meaning) – додаткові значення відтінки (емоційні, експресивні, соціокультурні);

✓ Оцінний компонент (evaluative meaning) – аксіологічне значення, що виражає схвалення (approbation) або несхвалення (disapprobation), позитивну або негативну валентність;

✓ Прагматичний компонент (pragmatic meaning) – комунікативна інтенція мовця, спрямована на вплив на адресата, що включає іллокутивну силу та перлокутивний ефект.

У деяких лексемах оцінний компонент є ядерним елементом семантичної структури (visionary, incompetent, scandal, hero), в інших – периферійним, актуалізованим контекстом. Наприклад, слово *elderly* нейтральне в медичному контексті, але набуває негативних конотацій у політичному дискурсі, коли йдеться про здатність виконувати службові обов'язки.

У контексті президентства Джо Байдена, особливо напередодні виборів 2024–2025 років, медіа активно використовують емоційно заряджені слова для створення гібридного образу: з одного боку – «енергійного ветерана», з іншого – «вразливого старожила». Аналіз фрагменту медіатексту, присвяченого промові Байдена у Конгресі (State of the Union), ілюструє, як позитивна, негативна та амбівалентна лексика взаємодіють, формуючи сприйняття президента як компетентного, але вразливого лідера.

Оцінна лексика у статті журналу *The Week* «State of the Union: Did Biden silence his critics?» [12] переважно емоційно-образна, пов'язана з фізичним і психічним станом президента Байдена, та політично-ідеологічна, що відображає партійні наративи. Позитивна лексика домінує в описі промови як «перемоги», підкреслюючи силу та харизму: лексеми на кшталт «*engaged and vigorous*» (енергійний і бацьорий) та «*obliterating the notion*» (що знищує уявлення) контрастують з міфом про «декрепітність» президента, поширеним Fox News і республіканцями. Байден зображується як гуморист і боєць: «*joked about his age*» (жартував про свій вік) та «*jabbed back at Republican hecklers*» (контратакував республіканських крикунів), а його мова – «*fierce*» (запальна), що додає образу вогню та життєвої сили. Цитата з газети *The Wall Street Journal* підсилює цей наратив: «*energy and focus*» (енергія та фокус), з висновком «*there's life in the old boy yet*» (у старому хлопцеві це є життя), де амбівалентне «*old boy*» перетворюється на символ досвіду, а не слабкості.

Проте негативна лексика, типова для консервативних джерел, створює протилежний імідж – «*gnivnogo didusa*», нездатного до раціонального лідерства. Фрази «*dementia-addled fool*» та «*incapable of completing the sentence*» безпосередньо роблять акцент на когнітивних здібностях, посилюючи стереотип «*Sleepy Joe*». Промова Байдена трактується як «*ranting*» (вереск) «*angry old man*» (знівного старого), з акцентом на «*absurd moment*» (абсурдний момент) – наприклад, пропозицію будівництва пірсу в Газі, яку інтерпретують як популістський хід за голоси американців арабського походження.

Загалом, у фрагменті оцінна лексика формує гібридний імідж Байдена: позитивні елементи («*vigorous*», «*fierce*») спростовують негатив («*dementia-addled*», «*ranting*»), але амбівалентність («*old boy*», «*hype*») залишає простір для інтерпретацій, посилюючи поляризацію. У цифровому медіадискурсі США така стратегія сприяє вірусності, коли короткі фрази легко перетворюються на меми чи хештеги, впливаючи на громадську думку. Кількісний аналіз показує дисбаланс: близько 60% негативної/амбівалентної лексики проти 40% позитивної, що відображає домінування критичного наративу в передвиборчий період.

У цифровому медіадискурсі США 2025 року, після завершення президентства Джо Байдена, оцінна лексика продовжує

активно конструювати його імідж як політика, переважно через призму спадку – когнітивного занепаду та політичних помилок. Емпіричний матеріал з провідних видань (*The New York Times*, *Politico*) демонструє домінування негативної лексики, що формує образ «занепалого лідера»: *frail* (кволий), *impaired* (обмежений), *deceptive* (обманливий). Позитивні елементи рідкісні та іронічні, амбівалентні з елементами жалю і трагедії. Такий вокабуляр поділяється на кілька категорій. Негативна оцінна лексика щодо віку та ментального стану: *decline/declining* (занепад, погіршення), *diminished* (зменшений, ослаблений), *slipping/faltering* (послаблення, хитання), *slow, stiff gait* (повільна, скута хода), *frail/physical fragility* (крихкий, фізична слабкість), *shaky/wobbly* (хиткий, нестабільний), *senile* (старечий, недієздатний).

Позитивна оцінна лексика щодо досягнень президента Джоозефа Байдена охоплює економічні успіхи (*historic recovery, strongest recovery, unprecedented action, remarkable accomplishment*), лідерство (*restored the United States as anchor of free world, unwavering support, championed, rallied the world*), досягнення (*signature achievement, crowning achievement, once-in-a-generation investment*).

У цифровому медіадискурсі США амбівалентна та евфемістична лексика відіграє ключову роль у «м'якому» конструюванні негативного іміджу президента Байдена, дозволяючи медіа уникати прямих звинувачень у віковій дискримінації, водночас підтримуючи критичний наратив. Ця лексика функціонує як своєрідний «подвійний код»: формально нейтральна або навіть позитивна, вона імплікує негативні конотації через контекст, іронію чи культурні асоціації. ЗМІ та політичні актори активно використовують евфемістичні конструкції для опису станів, які в безпосередньому формулюванні звучали б як діагнози або образи. Така лексика дозволяє говорити про проблему, формально не визнаючи її існування. Під час виступу на Міжнародній конференції ЛГБТК+-лідерів Байден мав труднощі з вимовою слова «America», що медіа охарактеризували як «*verbal stumble*», пом'якшуючи реальну серйозність ситуації.

«*Gaffes*» (промахи, ляпи) замість «*mental confusion*» (розумова плутанина). Байден сам у своїй книзі «*Promise Me, Dad*» (2017) назвав себе «*gaffe machine*» (машиною для ляпів), перетворюючи потенційну вразливість на частину свого «автентичного» образу.

Оцінна лексика в цифровому медіадискурсі США функціонує не лише як засіб експресивного коментування політичної реальності, а як системний інструмент іміджетворення, що інтегрує семантичні, прагматичні та ідеологічні виміри комунікації. На матеріалі репрезентації Джо Байдена простежується чітка тенденція до персоналізації оцінки, коли політичні процеси редукуються до характеристик індивідуального лідера, зокрема його віку, фізичного стану та когнітивних здібностей. Така редукція сприяє зміщенню фокусу з інституційної відповідальності на персональну, що є характерною рисою сучасного цифрового медіадискурсу.

Розвідка підтверджує, що оцінна лексика реалізується через кілька домінантних дискурсивних стратегій. По-перше, це стратегія вікової проблематизації, яка ґрунтується на актуалізації лексем із семантикою фізичної або ментальної слабкості та супроводжується евфемізацією або іронізацією. По-друге, стратегія контрастивної легітимації, за якої позитивні оцінки

Байдена з'являються переважно в опозиції до Дональда Трампа або республіканського дискурсу загалом, що знижує автономність позитивного іміджу. По-третє, стратегія амбівалентної нормалізації, коли негативні ознаки подаються як «очікувані» або «неминучі», зменшуючи гостроту критики, але водночас закріплюючи її у свідомості адресата.

Особливу роль відіграє взаємодія оцінної лексики з жанровими особливостями цифрових медіа. У форматах онлайн-статей, аналітичних колонок та соціальних мереж оцінні одиниці часто функціонують як семантичні маркери клікабельності та вірусності, що зумовлює їхню стислу, метафоричну та емоційно насичену форму. Внаслідок цього навіть нейтральні або евфемістичні лексеми набувають підсиленої прагматичної сили, формуючи стійкі іміджеві кліше на кшталт «*Sleepy Joe*», «*aging leader*», «*experienced but frail president*».

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у даному науковому напрямку. Таким чином, оцінна лексика в цифровому медіадискурсі США виконує подвійну функцію: з одного боку, вона слугує засобом інтерпретації політичної реальності, з іншого – інструментом символічної боротьби за домінування наративів. Імідж Джо Байдена формується як гібридний і динамічний конструкт, у якому позитивні аксіологічні значення досягнень та лідерства постійно вступають у конфлікт із негативними оцінками вікової вразливості та управлінських помилок. Саме ця напруга між схваленням і дискредитацією визначає специфіку оцінної лексики в сучасному американському цифровому медіапросторі.

Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що оцінна лексика є ключовим лінгвістичним механізмом формування політичного іміджу в умовах цифрової комунікації, оскільки вона дозволяє поєднувати експліцитні та імпліцитні смисли, раціональну аргументацію та емоційний вплив. Перспективи подальших досліджень убачаються у кількісному корпусному аналізі оцінних лексем, зіставленні різних ідеологічних сегментів медіадискурсу, а також у порівняльному аналізі іміджевих стратегій інших політичних лідерів у цифровому середовищі.

Література:

1. Aljuraawi A., Alyousef H. Attitude categories in political interviews: A comparative analysis of Donald Trump's and Joe Biden's discourse. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 2022, №18(3), 176-193.
2. Жмаєва О. О., Ткаченко Н. В. Іллокутивні мовленнєві акти у політичному дискурсі Джо Байдена. *Науковий журнал «Modern Philology»*. 2025. С. 48-55.
3. Ананько Н. С. Стратегії аргументації у політичному дискурсі Джо Байдена. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія*. 2021. Том 24 № 1. С. 9-15.
4. Austin J. L. *How to Do Things with Words*. Oxford: Oxford University Press, 1962. 167 p.
5. Searle J. R. *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge University Press, 1969. 203 p.
6. Stevenson C. L. *Ethics and Language*. New Haven: Yale University Press, 1944. 354 p.
7. Hare R. M. *The Language of Morals*. Oxford: Clarendon Press, 1952. 206 p.
8. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago; London: University of Chicago Press, 1980. 242 p.
9. Kövecses Z. *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000. 223 p.

10. Селіванова О. О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія*. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
11. Leech G. *Semantics: The Study of Meaning*. 2nd ed. Harmondsworth: Penguin Books, 1981. 387 p.
12. Lyons J. *Linguistic Semantics: An Introduction*. Cambridge University Press, 1995. 356 p.
13. State of the Union: Did Biden silence his critics? *The Week*. 2024. URL: <https://theweek.com/> (дата звернення: 05.12.2025).

Shuhaiev A. Evaluative Lexis as a Means of Constructing the Image of U.S. President Joe Biden in the U.S. Digital Media Discourse

Summary. The article presents a comprehensive philological analysis of evaluative lexis as one of the key linguistic mechanisms shaping the public image of U.S. President Joe Biden in the digital media discourse of the United States. The relevance of the study is обусловлена by the transformation of political communication in the context of media digitalization, the growing influence of online news platforms, and the increasing subjectivity and polarization of political language. Special attention is paid to the axiological dimension of media discourse and to the linguistic processes through which a personalized image of a political leader is constructed.

The aim of the article is to identify and systematically analyze evaluative lexis as a linguistic tool for constructing Joe Biden's image in U.S. digital media discourse and to determine its semantic, pragmatic, and discursive characteristics. The theoretical framework of the study draws on political linguistics, media linguistics, appraisal theory, speech act theory,

and cognitive-discursive approaches. The research employs lexical-semantic, pragmatic, contextual, and critical discourse analysis methods.

The empirical material consists of texts from leading U.S. digital media outlets representing different ideological orientations (The New York Times, Politico, The Wall Street Journal, The Week) that focus on Biden's presidency, electoral campaigns, and political legacy. The analysis demonstrates that evaluative lexis constructs a hybrid and dynamic image of the politician by combining positive evaluations of leadership, experience, and political achievements with negative and ambivalent characterizations related to age, physical condition, and cognitive performance. The study identifies the dominance of age-related problematization, contrastive legitimation, and ambivalent normalization strategies. A significant role is played by euphemistic and context-dependent evaluative units that enable implicit delegitimization without explicit verbal aggression. It is concluded that evaluative lexis in U.S. digital media discourse performs interpretative, ideological, and manipulative functions, serving as a central mechanism in political image construction under conditions of contemporary information confrontation.

Key words: evaluative lexis, image, media discourse, narrative, political communication, image-making.

Дата першого надходження рукопису
до видання: 12.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису
після рецензування: 11.12.2025

Дата публікації: 31.12.2025